

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj: 01-400-383/MG/03

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
UREDA ZA VETERINARSTVO BIH
ZA 2002.

Sarajevo, srpanj 2003.

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Sustav internih kontrola	4
2.1.1.	Planiranje i izvršenje proračuna	4
2.1.2.	Putni troškovi	5
2.1.3.	Procedure nabavki stalnih sredstava	6
2.1.4.	Održavanje sastanaka rukovodstva Ureda	6
2.2.	Izvešće o informacijskom sustavu Ureda	7
3.	OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU	8
4.	SAŽETAK	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća (uključujući i odluke rukovodstva) Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) u svezi finansijske 2002. godine.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 04.12. do 09.12.2002. prethodna revizija i završna, od 09.06. do 13.06.2003., na temelju odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijska izvješća snosi rukovodstvo Ureda, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije.

Sukladno Zakonu o reviziji (članak 13., stavak 4.), pri izvješćivanju o javnim računima naša je obveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;
- predstavljaju li godišnja izvješća točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obnašanju svojih funkcija.

- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijska izvješća stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Ureda. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija Ureda, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Ureda.

Za revidirana finansijska izvješća Ureda za 2002. godinu izražavamo mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga:

- **slabosti u sustavu internih kontrola;**
- **procedura nabavki stalnih sredstava;**
- **neorganiziranosti IT sustava.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Sustav internih kontrola

Revizijom je ustanovljeno kako u Uredu nije u dostatnoj mjeri razrađen i precizno definiran sustav internih kontrola rukovodstva, kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju točnost i pravilnost evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, kao i zaštitu imovine. Postojeća pisana interna pravila i procedure donesena u vidu odluka nedovoljno jasno i precizno definiraju uvjete nastanka, visine, odobrenja i načina evidentiranja određenih troškova (PTT-troškovi, troškovi reprezentacije, prijevoza, uporabe službenih automobila, osobnih automobila u službene svrhe i drugi).

Ured za reviziju sugerira poboljšanje sustava internih kontrola, te donošenja jasnih i preciznih pravila i procedura za sve vrste troškova koji utječu na poslovanje Ureda u cilju efikasnijeg i transparentnijeg poslovanja.

2.1.1. Planiranje i izvršenje proračuna

Tijekom revizije, utvrđeno je kako proračun Ureda za 2002. godinu iznosio 497.250,00 KM (tijekom godine vršena određena restrukturiranja po raznim proračunskim stavkama). Korištenjem proračunske rezerve u iznosu od 24.093,00 KM proračunom ukupna planirana sredstva za 2002. godinu iznose 521.343,30 KM, dok je proračun realiziran u iznosu od 444.642,00 KM ili 85% u odnosu na planirana sredstva.

Analizirajući planirani i ostvareni proračun za 2002. godinu, te restrukturiranje rashoda u mnogim stavkama, kao i korištenje proračunske rezerve za određene proračunske stavke, zaključili smo kako proračun za 2002. godinu nije u cijelosti urađen temeljito i kvalitetno, zbog čega je dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem i korištenjem proračunske rezerve. Također smo utvrdili kako nije sačinjeno godišnje izvješće o radu Ureda, kako bi smo vidjeli za koje su sve aktivnosti trošena javna sredstva, te ostvarenje zacrtanih planskih zadataka u odnosu na odobrena proračunska sredstva u 2002. godini.

USPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA U 2002. GODINI

Red. Broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2002.	Restruktuir. rashoda po Odluci V.M. br. 160/02	Proračun. rezerva za 2002. i sredstva FBiH	Ukupno sredstva za 2002.	Ukupno utrošeno u 2002.	Razlika (6-7)	Indeks (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	TEKUĆI IZDACI	407.250,00	458.250,00	24.093,00	482.343,00	410.122,00	72.221,00	85,02
1.	Plaće uposlenih	232.518,00	232.518,00		232.518,00	224.098,00	8.420,00	96,37
2.	Naknade troškova uposlenih	71.607,00	71.607,00	4.895,00	76.502,00	63.877,00	12.625,00	83,49
3.	Putni troškovi	22.000,00	32.000,00		32.000,00	22.264,00	9.736,00	69,57
4.	Izdaci za energiju	7.000,00	6.000,00		6.000,00	1.810,00	4.190,00	30,16
5.	Izdaci za komunalne usluge	10.000,00	18.500,00		18.500,00	17.612,00	888,00	95,20
6.	Nabavka materijala	3.000,00	6.000,00		6.000,00	3.099,00	2.901,00	51,65
7.	Izdaci za us. prevoza i goriva	7.000,00	11.000,00		11.000,00	9.648,00	1.352,00	87,70
8.	Unajmljiv. imovine i opreme	26.600,00	26.600,00		26.600,00	25.226,00	1.374,00	94,83
9.	Izdaci za tekuće održavanje	5.036,00	17.036,00		17.036,00	10.365,00	6.671,00	60,84
10.	Izdaci za osiguranje	3.237,00	3.237,00		3.237,00	658,00	2.579,00	20,32
11.	Ugovorene usluge	19.252,00	33.752,00		33.752,00	12.267,00	21.485,00	36,34
12.	Izdaci za inozemne kamate	0,00	0,00	19.198,00	19.198,00	19.198,00	0,00	100,00
II	KAPITALNI IZDACI	90.000,00	39.000,00	0,00	39.000,00	34.520,00	4.480,00	88,51
1.	Nabavka opreme	90.000,00	39.000,00		39.000,00	34.520,00	4.480,00	88,51
III	UKUPNO	497.250,00	497.250,00	24.093,00	521.343,00	444.642,00	76.701,00	85,28

Ured za reviziju preporuča da se izvrši temeljita analiza planiranog i ostvarenog proračuna, te analiziraju razlozi za određenim potrebama restrukturiranja i korištenja proračunske rezerve. Sugeriramo da se ubuduće posvetiti mnogo više pažnje planiranju proračuna, a posebice uzimati u obzir zacrtane planirane zadatke i iste uskladiti sa odobrenim proračunskim sredstvima. Također, preporučamo obvezno sačinjavanje godišnjeg izvješća o ostvarenim planiranim zadacima i aktivnostima koje su obilježile poslovnu godinu.

2.1.2. Putni troškovi

Tijekom revizije uočeno je kako prilikom službenog putovanja u inozemstvo «na poziv organizatora», nema točne specifikacije koje troškove i u kom obujmu snosi organizator. Testiranjem je utvrđeno kako je i u slučajevima kada je bilo jasno da organizator snosio troškove službenog putovanja, računovodstvo putem blagajne, a na temelju obračuna koji su zaposleni dostavljali, isplaćivalo određena sredstva (i pored činjenice kako su upozoreni na ovakve pojave u prethodnoj reviziji), što nije sukladno Odluci Vijeća ministara o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava uposlenih u Vijeću ministara, ministarstvima i drugim tijelima BiH, što ukazuje na određene slabosti sustava internih kontrola Ureda.

Ured za reviziju preporuča poduzimanje dodatnih napora kako bi se pribavila cjelovita dokumentacija u svim slučajevima, kojom bi se točno specificiralo u kom obujmu organizator snosi

troškove svakog službenog putovanja «na poziv organizatora» u inozemstvu, te obvezno postupanje sukladno Odluci Vijeća ministara o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava uposlenih u Vijeću ministara, ministarstvima i drugim tijelima BiH. Skrećemo pozornost na slučajeve, koje je revizija utvrdila da je bilo naplaćivanja službenih dnevnica i pored činjenice da organizator snosi troškove službenog putovanja, što nije sukladno zakonskim propisima.

Uvidom u postojeću dokumentaciju o troškovima goriva, nismo bili u mogućnosti utvrditi u svim slučajevima, za koje relacije i po kom putnom nalogu je trošeno gorivo, kao ni stanje pređenih kilometara.

Ured za reviziju preporuča ustrojavanje uredne evidencije o potrošnji goriva, kao i evidenciju o pređenim kilometrima za svaku uporabu službenog automobila odnosno privatnog u službene svrhe (vršiti redovna sravnjenja pređenih kilometara sa potrošnjom goriva po svakom putnom nalogu).

2.1.3. Procedure nabavki stalnih sredstava

Revidiranjem poslovanja Ureda, revizija skreće pozornost kako prilikom nabavke stalnog sredstva (automobila Škoda octavia) nisu u cijelosti poštovane zakonske procedure koje reguliraju ovo područje. Ovdje se radi o načinu promjene komisije za izbor najpovoljnijeg dobavljača poslije raspisivanja javnog oglasa. Po riječima uposlenika prvoimenovana komisija je opstruirala izbor najpovoljnijeg dobavljača (reviziji nisu poznati razlozi takvog ponašanja) određeno vremensko razdoblje, pa je direktor Ureda formirao novu komisiju bez ikakve odluke, a niti je donio odluku o razrješenju prvoimenovane komisije.

Ured za reviziju je mišljenja kako je trebalo donijeti odluku o razrješenju prvoimenovane komisije, ako su za to postojali opravdani razlozi, te poslije imenovati i donijeti odluku o formiranju nove komisije i izvršiti izbor najpovoljnijeg dobavljača u konkretnom slučaju. Ubuduće sugeriramo dosljedno primjenjivanje zakonske regulative kada su u pitanju sve nabavke na transparentan i zakonit način.

2.1.4. Održavanje sastanaka rukovodstva Ureda

Tijekom revizije, utvrđeno je kako u 2002. godinu nisu kontinuirano održavani sastanci rukovodstva, te sačinjavani zapisnici sa istih, tako da nismo bili u mogućnosti u cijelosti se uvjeriti u dobar i kvalitetan rad rukovodstva Ureda.

Ured za reviziju preporuča održavanje redovitih sastanaka rukovodstva, kao i vođenje zapisnika sa istih, u cilju stvaranja

preduvjeta za što transparentnije i efikasnije rukovođenje Uredom.

2.2. Izvješće o informacijskom sustava Ureda

Revizijom je utvrđeno kako Ured nema organiziran informacijski sustav i da ne postoji organizacijska kontrola po ovom pitanju, tako da ne postoje jasna zaduženja po pitanju upravljanja i razvoja informacijskih sustava. Nije kreirana strategija informatičkog razvoja, kao ni procedure za korištenje računala, zaštitu podataka i pravljenje rezervnih kopija.

Ured bi trebao izvršiti jasna zaduženja po pitanju upravljanja i razvoja informacijskog sustava, te kreirati razvojne planove kao osnovu za daljnju informatizaciju, kao i neophodne procedure za informacijski sustav.

U Uredu se koriste računala koji nemaju odgovarajuće licencirane softvere, tako da se rukovodstvu Ureda skreće pozornost na kršenje zakona o autorskim pravima. Računala su povezana na Internet bez odgovarajuće zaštite. Ne posjeduju antivirusnu zaštitu, niti organizirano sačinjavanje rezervnih kopija, što može utjecati na trajni gubitak bitnih podataka u elektronskoj formi.

Rukovodstvo bi trebalo poduzeti aktivnosti koje se odnose na sigurnost informacijskog sustava, gdje bi se prije svega moralo izvršiti adekvatno povezivanje na Internet sa sustavnom zaštitom, kao i nabavka licenciranog antivirusnog i drugog softvera

Također nužno je uspostavljanje sustava pravljenja rezervnih kopija, kako bi se izbjegao rizik od gubitka bitnih podataka za funkcioniranje Ureda.

Pošto projektnim planom ISFU-a nije planirano da Ured bude povezan on line sa Ministarstvom za financije i trezor, kompletna dokumentacija se nosi u spomenuto Ministarstvo na knjiženje.

Uredu se preporuča da pojača interne kontrole koje se tiču unosa podataka, kao i financijsko izvještavanje, kako bi se smanjio rizik od unosa u sustav pogrešnih ili nepostojećih faktura. Također, preporuča se propisivanje procedura koje će regulirati ovo područje.

3. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Ureda za 2001. godinu o čemu je sastavljeno Izvješće. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Uredu je sugerirano da ih razmotri, te da poduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju. Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrđeno je kako je u većem broju slučajeva postupljeno sukladno preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni određeni pomaci u poslovanju Ureda.

Realizirane preporuke:

- računarska oprema evidentirana u poslovnim knjigama;
- planiranje proračuna izvršeno sukladno broju uposlenika.

Preporuke koje nisu izvršene:

- Ured nije donio jasna i precizna pravila i procedure za sve vidove troškova;
- Nije sačinjen izvanredni popis sredstava i izvora sredstava u 2002. godini, nego je izvršen redovan godišnji popis.

4. SAŽETAK

Ured za reviziju je izvršio reviziju financijskog poslovanja Ureda sukladno Zakonu o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistirao Ured.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka. Posebice želimo ukazati na slabosti sustava internih kontrola koji se ogledaju u nedostatku određenih pravila i procedura za razne vrste troškova (vidjeti točku 2.1. ovog izvješća).

Tijekom revizije smo utvrdili kako Ured nije imao odgovarajuće planiranje proračuna za 2002. godinu, te je iz tih razloga dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem određenih proračunskih pozicija. Također smo utvrdili kako rukovodstvo Ureda nije sačinilo godišnje izvješće o svome radu (vidjeti točku 2.1.1.).

Revizijom smo utvrdili kako je bilo naplaćivanja putni troškova po pozivu u inozemstvo iako je organizator snosio sve troškove službenog putovanja, što nije sukladno Odluci Vijeća ministara koja regulira ovo područje (vidjeti točku 2.1.2.).

Koristimo ovu prigodu kako bi smo izrazili zahvalnost za ljubaznost koja nam je ukazana od strane svih uposlenika Ureda kojima smo se obratili za pomoć i od kojih smo tražili informacije, kao i dokumente potrebne za pravilno vršenje naših obveza.

Reviziju izvršili i izvješće sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor _____
2. Nataša Kenjić , pomoćni revizor _____
3. Elvedin Grabovica, IT revizor_____

Sarajevo, 10.07.2003. godine

Izvješće uručeno Uredu:

M.P.

Datum:

Potvrda prijema:

M.P.